Jaarverslag

2019

Verbond van Belgische
Tuinbouwcoöperaties

Woord vooraf

2019 was voor ons – het VBT en zijn leden – een jaar om fier op te zijn, echt fier. Met 982 miljoen euro omzet in de verse groente- en fruitmarkt en meer dan 100 miljoen euro in de diepvriessector, was het zonder meer een recordjaar.

Alle producentenorganisaties aangesloten bij het VBT hebben een geweldige commerciële prestatie neergezet, waardoor ze hun omzet met meer dan 50 miljoen euro zagen stijgen – een groei van meer dan 5%. Op een zeer competitieve groente- en fruitmarkt is dit een ongelofelijke topprestatie.

Maar een coöperatie doet meer dan louter groenten en fruit verkopen. Véél meer. Elke teler krijgt van de coöperatie een totaalpakket aan diensten, waarbij zijn of haar bedrijf steeds centraal staat, en een optimale bescherming tegen de uitdagingen van de sector.

We geloven sterk in een Europese landbouwpolitiek en willen die rol ook actief opnemen. We zijn aanwezig op het nationale én internationale toneel en bouwen mee aan een landbouwbeleid waarin de producent centraal staat, met aandacht voor het ruimere kader. Want duurzame ontwikkeling kan enkel slagen als de balans in evenwicht is – sociaal, economisch en ecologisch, daar zijn we rotsvast van overtuigd. De waardering op Europees niveau voor deze inspanningen is voor ons dan ook een hart onder de riem.

We hebben ook actief ingezet op bestaande en nieuwe exportmarkten, met een focus op diverse product/land-combinaties – een must voor de duurzame ontwikkeling van de Belgische fruit- en groentesector. We namen zowel in de voorbereiding van dossiers als in de internationale aanwezigheid het voortouw. Zo stelden we dit jaar in Berlijn onze vernieuwde aanpak voor duurzame ontwikkeling voor. Onder het motto Responsibly Fresh Goodness by nature focussen we op onze collectieve/coöperatieve werkwijze, onze gezonde producten en ons respect voor het milieu.

Een van onze kernopdrachten? Transparante data en prijzen van de fruit- en groenteaanvoer ter beschikking stellen. In 2019 zetten we dit uitstekend in de verf met de organisatie van 's werelds grootste fruitcongres Prognosfruit in Alden Biesen, waarop we meer dan 250 deelnemers uit de hele wereld mochten verwelkomen.

Het was een jaar om fier op te zijn, zoveel is zeker. We vertellen je er graag alles over in dit vernieuwde jaarverslag. We hopen dat je het even boeiend vindt als wij en wensen je alvast veel leesplezier.

Rita Demaré
Voorzitter

Luc Vanoirbeek
Algemeen secretaris

“Duurzame ontwikkeling kan enkel slagen als de balans tussen sociale, economische en ecologische aspecten in evenwicht is. Daar zijn we rotsvast van overtuigd.”

1

Over VBT

Het VBT
p. 4

Leden
p. 12

Aanvoer & omzet 2019
p. 14

2

Hoofdpunten 2019

Prognosfruit
p. 25

Responsibly Fresh Goodness by nature
p. 28

Markttoegang derde landen
p. 31

Gemeenschappelijk landbouwbeleid
p. 34

Verbond van Belgische Tuinbouwcoöperaties

Het VBT

De naam van onze organisatie spreekt voor zich: we zijn een verbond, dat mensen en organisaties verbindt in elke zin van het woord. Het coöperatieve idee zit verweven in het DNA van al onze leden-coöperaties. Dagelijks zorgen we voor een verbinding tussen hen onderling, maar maken we ook connectie met de bredere samenleving.

We kijken met een open blik naar de wereld, want jezelf isoleren is niet meer van deze tijd. We zijn eerlijk en correct in onze vertegenwoordiging, betrouwbaar in onze politieke contacten. Ons hoofddoel? **Een sterk verbond zijn voor producentenorganisaties in de groente- en fruitsector**.

We volgen zowel de politieke, wetenschappelijke als maatschappelijke evoluties op de voet. Een van onze grootste uitdagingen? Bedreigingen voor onze leden omzetten in kansen. Op elk moment. De twee cruciale factoren hierbij zijn: de juiste kennis en de ontwikkeling van een maatschappelijk draagvlak voor ons model van ondernemen. Kennis en inzicht zijn onmisbaar in onze snel veranderende samenleving. Het doel is om met onze **jarenlange kennis, ervaring en inzichten** de coöperatieve groente- en fruitsector optimaal te laten functioneren. Maar ook om ze in te zetten ter ondersteuning van het nationale en internationale maatschappelijke en politieke debat.

> “Samenwerking staat centraal. Daarom zetten we collectieve acties op poten. We vragen ons voortdurend af: hoe gaan we samen zo efficiënt mogelijk vooruit?”
>
> **Luc Vanoirbeek**
> Algemeen Secretaris VBT

Als verbond moeten we bijzondere aandacht blijven besteden aan de ontwikkeling van een **maatschappelijk draagvlak** voor onze coöperatieve aanpak. We moeten het debat aangaan met de diverse – en vaak nieuwe – spelers in de samenleving, om inzicht te geven in onze werkwijze en op die manier respect af te dwingen.

Samen staan we sterker

Bij de leden van de telerscoöperaties staat **samenwerking** centraal. Daarom zetten we ook collectieve acties op poten. We moeten ons voortdurend afvragen: “Hoe gaan we samen zo efficiënt mogelijk vooruit?” We streven ernaar om de logistieke keten, van producent tot consument, zo kort en vlot mogelijk te houden. Voor beide partijen is een coöperatie wel degelijk een meerwaarde: producenten kunnen dankzij ons gezamenlijk naar de markt, hebben altijd een afzetmarkt en kunnen rekenen op een transparante communicatie over de klant. Consumenten in binnen- en buitenland hebben dan weer de zekerheid dat ze steeds kwalitatieve producten kopen.

Coöperaties investeren ook in **innovatie en ontwikkeling**. Zo hebben we in Vlaanderen een uitgebreid systeem van proeftuinen en onderzoeksinstellingen die voor een aanzienlijk deel door hen worden gefinancierd. Hierdoor behouden we onze voorsprong op andere productieregio’s.

Coöperaties werken aan duurzaamheid

Ten eerste is er de **economische duurzaamheid**. We zorgen ervoor dat producenten samen naar de markt kunnen gaan en op die manier hun positie binnen de voedselketen versterken. Er zijn immers heel weinig afnemers tegenover enorm veel kleine aanbieders.

Wat betreft de **ecologische duurzaamheid** zetten we sterk in op voorlichting en vorming. Het doel? Steeds een excellent product aanbieden met een minimale milieu-impact.

Als derde pijler is er de **sociale duurzaamheid**. Via een performante keten zetten we met onze producentenorganisaties ons in om het voedselverlies te beperken. Is er toch nog overschot? Dan geven we dat onder andere aan sociale instellingen.

Tenslotte moeten we meer durven. We moeten binnen onze sector het coöperatieve gedachtegoed meer onder de aandacht brengen, want we zijn ervan overtuigd dat onze samenwerking onze sterkte is. Samen is onze draagkracht groter, en samen kunnen we meer aan. Coöperaties zijn niet voorbijgestreefd, integendeel. In allerlei andere sectoren blijven coöperatieve initiatieven ontstaan. In het buitenland kijken telers zelfs op naar onze organisatie- en afzetstructuur, dus mogen we er – heel terecht – trots op zijn. Onze gouden raad: we moeten terug naar onze roots. Want samen staan we sterker, en dát is onze grote meerwaarde.

Vertegenwoordiging

Als sectororganisatie vertegenwoordigen we onze leden in tal van organisaties in binnen- en buitenland. We gaan in overleg met relevante partijen, duiden gezamenlijke standpunten en verdedigen de belangen van onze leden bij:

Het directoraat-generaal Landbouw en plattelandsontwikkeling (DG AGRI) van de Europese Commissie

- de Civil dialogue group (CDG) on Horticulture, Olives and Spirits
- de Civil dialogue group (CDG) on Unfair Trading Practice
- de Working Group on Apples & Pears, Expert Group on Apples & Pears, Forecast Group on Apples & Pears
- de Working Group on Tomatoes, Expert Group on Tomatoes, Forecast Group on Tomatoes

De federale overheidsdiensten

- het Raadgevend Comité van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV)
- de Taskforce Export Agrifood onder leiding van de FOD Buitenlandse Zaken
- de Adviesraad en het Plantenfonds van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (FOD Volksgezondheid)

De Vlaamse overheid
Departement Landbouw en Visserij

- de Werkgroepen Gewasbescherming Kleine Teelten
- de Raad van het Vlaams Fonds voor Landbouw en Visserij
- de Sectorgroepen IPM
- de Werkgroepen Oogstramingen
- de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV)

Onderzoek

- het Vlaams Centrum voor Bewaring van Tuinbouwproducten (VCBT)

Promotie

- het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM)

De kwaliteitssystemen

- GLOBALG.A.P.
- Qualität und Sicherheit (QS)
- Vegaplan

De agro-voedingsketen

- het Assemblée des Régions Européennes Fruitières, Légumières et Horticoles (AREFLH)
- Comeos
- het Overlegplatform voor de Verwerking van en handel in de Plantaardige Grondstoffen en producten (OVPG)

Verder in het binnenland

- GS1 Belgilux
- het Kenniscentrum voor Duurzame Tuinbouw (KDT)
- de Nationale Raad voor de Coöperatie (NRC)

Internationaal

- Copa-Cogeca – de Working Group Fruit & Vegetables
- Freshfel Europe
- de World Apple and Pear Association (WAPA)

Dienstverlening

Onze dienstverlening omvat een ruime waaier aan activiteiten.

DATABEHEER

Door middel van databeheer informeren we diverse partijen over de marktontwikkelingen in de groente- en fruitsector. De leden vullen onze VBT-database dagelijks aan met verkoopvolumes en marktprijzen. In de werkgroep Oogstramingen Fruit en Oogstramingen Groenten van de Vlaamse overheid geven we jaarlijks een overzicht van productie-arealen en -volumes en maandelijks een overzicht van hardfruitvoorraden. Internationale data worden uitgewisseld binnen de World Apple and Pear Association (WAPA). We stellen de informatie in eerste instantie ter beschikking van de leden-producentenorganisaties en de aangesloten producenten. Er worden ook regelmatig bijdragen geleverd aan de Vlaamse overheid en in de pers – in de publicaties Boer&Tuinder, Fruit en Proeftuinnieuws.

ADMINISTRATIEVE BEHEER

We staan in voor het administratieve beheer van de simultaanverkoop en het thuiskoopsysteem. Dankzij de simultaanverkoop kunnen gelijktijdig dezelfde producten verkocht worden op de onderling elektronisch verbonden veilingen en dankzij het thuiskoopsysteem kunnen kopers aankopen vanop afstand. We beheren een bestand van kopers, waardoor deze uniek geïdentificeerd zijn bij alle aangesloten veilingen. Wij zijn als verbond ook aangesloten bij GS1 Belgilux en beheren GTIN-codes voor verpakte groenten en fruit van de leden, samengesteld volgens de GS1-standaarden.

ONDERZOEKSPROJECTEN

We zijn betrokken bij tal van onderzoeksprojecten. In 1997 richtten we samen met de KU Leuven het Vlaams Centrum voor Bewaring van Tuinbouwproducten (VCBT) op, een onderzoeksinstelling die zich focust op naoogsttechnologie en waarmee we actief verbonden zijn.

Samen met onze leden zijn we ook vertegenwoordigd in de gebruikersgroepen van een twintigtal landbouw (LA)-trajecten. De onderzoeksprojecten worden gesteund door het Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO) en sectorfinanciering, voor een deel afkomstig van onze producentenorganisaties.

COÖRDINATIES

Samen met het Kenniscentrum voor Duurzame Tuinbouw (KDT) coördineren we de **sectorale monitoringplannen** voor residuen van gewasbeschermingsmiddelen, zware metalen en microbiologische contaminatie. De leden voeren de monitoring uit in het kader van extern gecontroleerde kwaliteitssystemen.

We coördineren voor onze leden de wettelijke verplichtingen inzake **afvalpreventie van verpakkingen**: ze zijn aangesloten bij Fost Plus en Valipac en om de drie jaar stellen we een sectoraal preventieplan voor verpakkingsafval op.

Opvallende cijfers

+25
externe vertegenwoordigingen

+1 miljard
kg/stuks aanvoer

Uitgebreid systeem ondersteuning **onderzoeksprojecten**

€ 984,2 miljoen
productomzet van alle VBT-leden

"We zetten sterk in op sociale, economische en ecologische duurzaamheid. Samen versterken we onze draagkracht en gaan we terug naar onze roots."

Rita Demaré
Voorzitter VBT

+49% aanvoer	Appelen
+5% aanvoer	Aardbeien
+25% omzet	Prei
+18% omzet	Trostomaten
+12% omzet	Losse tomaten

Organisatie

Als vereniging zonder winstoogmerk (vzw) geven we onze leden inspraak en zeggenschap via vertegenwoordigers in de algemene vergadering, de raad van bestuur en verschillende werkgroepen. In 2019 vond de algemene vergadering plaats op 28 mei, gevolgd door een event voor leden en stakeholders dat we samen met het KDT en Lava organiseerden. De klimaatverandering en de invloed op de groente- en fruitteelt werd ingeleid door P. Boussemaere (docent geschiedenis & klimaat aan de VIVES Hogeschool Brugge en auteur van Tien klimaatacties die werken) en becommentarieerd door een expertpanel.

Traditiegetrouw waren er in 2019 ook een zevental vergaderingen van de raad van bestuur, voorbereid binnen het bestuurscomité en gecoördineerd door de voorzitter en de algemeen secretaris.

Specifieke dossiers worden met de leden behandeld in diverse werkgroepen.

Ons secretariaat, onder leiding van de algemeen secretaris, is verantwoordelijk voor de dagelijkse werking.

Voorzitter
Rita Demaré

Algemeen secretaris
Luc Vanoirbeek

Ondervoorzitters
Dirk Bertels
Ludo Lousbergh
Dirk Van den Plas

Raad van bestuur
Philippe Appeltans
Jef Brosens
Guy Callebaut
Maarten De Moor
Paul Demyttenaere
Chris Devroe
Hilde Dhuyvetter
Patrick Groven
Ilse Hayen
Dirk Jans
Filip Lowette
Francis Puttemans
Danny Raskin
Hans Vanderhallen

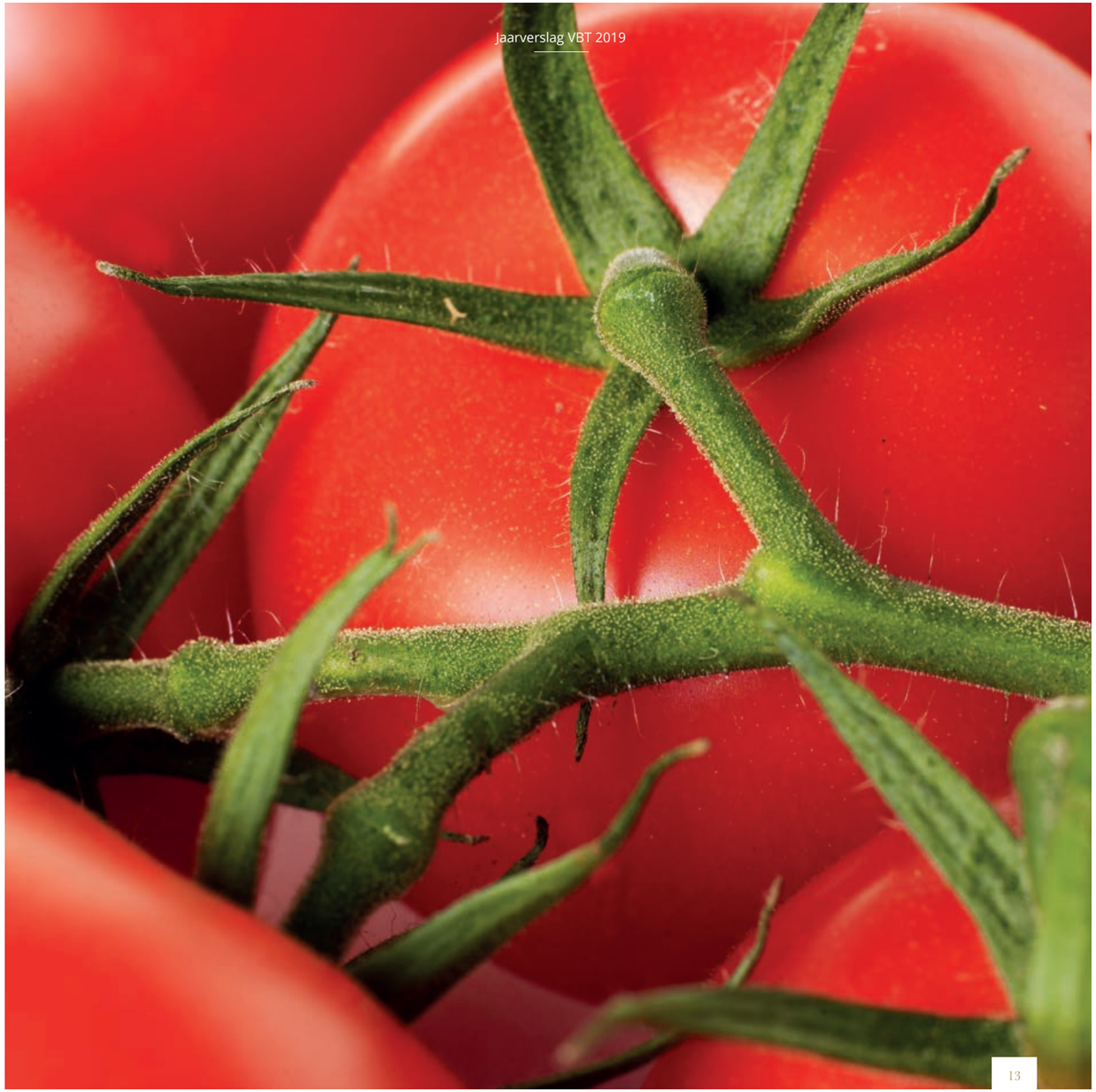

Het VBT

Leden

Belgische Fruitveiling (BFV)

Ludo Lousbergh | Voorzitter
Filip Lowette | Directeur
T 011 69 34 11| bfv@bfv.be | www.bfv.be

afd. Glabbeek | T 011 69 35 60
afd. Vrasene | T 011 69 35 40

BelOrta

Dirk Bertels | Voorzitter
Philippe Appeltans | Directeur
T 015 55 11 11| info@belorta.be | www.belorta.be

afd. Borgloon | T 012 67 01 00
afd. Zellik | T 02 481 08 88

Coöperatie Hoogstraten

Dirk Van den Plas | Voorzitter
Hans Vanderhallen | Directeur
T 03 340 02 11| info@hoogstraten.eu | www.hoogstraten.eu

European Fruit Co-operation (EFC)

Sjors Kruiper | Voorzitter
Ilse Hayen | Directeur
T 012 33 99 00 | info@efcfruit.com | www.efcfruit.com

Groupement des Producteurs Horticoles Fruit et Legumes du Namurois

Pascal Bolle | Voorzitter
Clémentine Lecomte | Directeur
T 081 46 11 28 | info@crieedewepion.be | www.crieeauxfraises.be

Ingro

Johan Vanneste | Voorzitter
Hilde Dhuyvetter | Directeur
T 051 26 01 10| info@ingrocvba.be | www.ingrocvba.be

Logistieke en Administratieve Veilingassociatie (Lava)

Didier Algoet | Voorzitter
Maarten De Moor | Directeur
T 015 50 42 50 | lava@lava.be | www.lava.be

Limburgse Tuinbouwveiling (LTV)

Dirk Jans | Voorzitter
Wilfried Jeurissen | Directeur
T 013 55 54 08 | info@ltv.be | www.ltv.be

REO Veiling

Rita Demaré | Voorzitter
Paul Demyttenaere | Directeur
T 051 23 12 11 | info@reo.be | www.reo.be

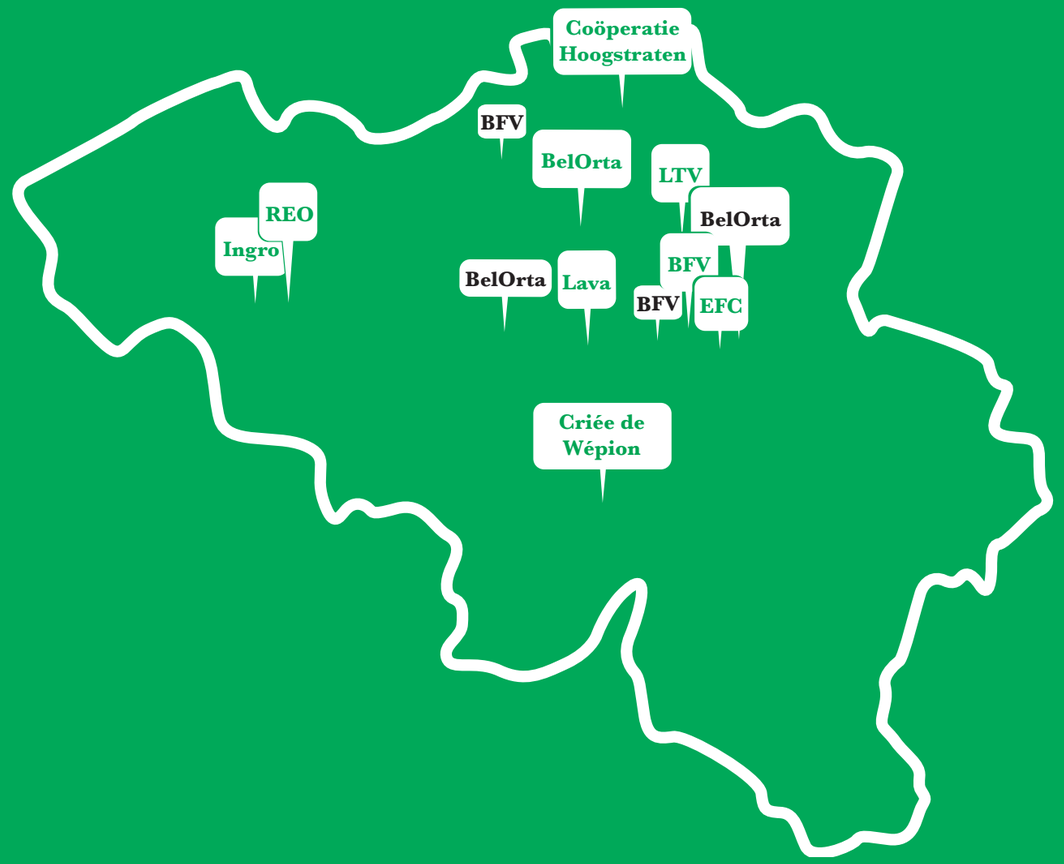

Het VBT

Aanvoer & omzet

In 2019 steeg de waarde van de aanvoer van onze producentenorganisaties voor het eerst boven de één miljard euro: van 977 miljoen in 2018 naar 1,067 miljard in 2019 – een stijging van 9%.

2019 was een productief jaar: op de producentenorganisaties werden zowel meer groenten als meer fruit aangevoerd. Bij de groenten was er een opmerkelijke aanvoer van tomaten – een stijging van 17 miljoen kg. Bij het fruit viel vooral de sterke stijging van het aantal kg aangevoerde appelen op (+49%), doordat de appelsector in het tegenvallende jaar 2018 zwaar getroffen werd door de late nachtvorst. Ook aardbeien deden het goed dit jaar, met een meeraanvoer van 5%. Kortom, 2019 was een vruchtbaar jaar voor de groente- en fruitsector.

De omzet van groenten en fruit op de versmarkt steeg met 5% en bereikte net niet de kaap van 1 miljard euro, met prei als koploper met een omzetstijging van 25%. Maar ook de tomaten deden het uitstekend: de trostomaten klokten af op een stijging van 18% en de losse tomaten deden het 12% beter dan vorig jaar. Komkommers kregen het in 2019 zwaarder te verduren: hun omzet daalde met 16%. Voor de overige groenten bleef de omzet gelijk in vergelijking met 2018.

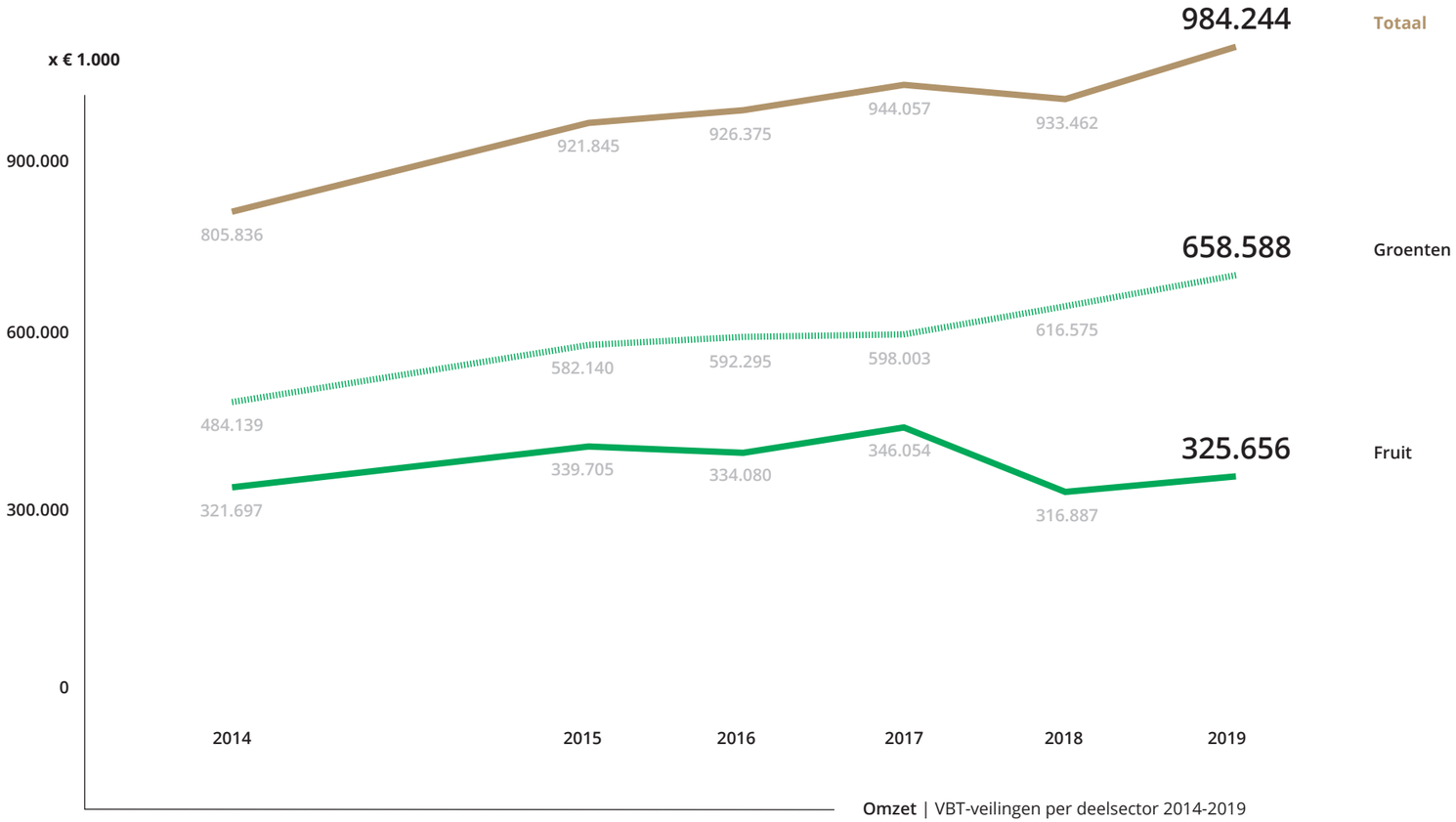

Omzet | VBT-veilingen per deelsector 2014-2019

Voor de fruitsector is het beeld zeer divers. De extreem hete en droge zomer van 2018 had de kwaliteit van de peren aangetast, waardoor hun omzet in het seizoen 2018/2019 met 11% daalde ten gevolge van de slechte prijzen. De appelaanvoer daarentegen steeg sterk, maar de prijs daalde bijna evenredig door een Europese overproductie in 2018. De aanzet van het nieuwe seizoen 2019/2020 was gelukkig iets positiever, met een stijgende appelomzet als gevolg. Aardbeien bleven het het afgelopen jaar wel goed doen, met een licht stijgende aanvoer en licht dalende prijzen.

De coöperatie voor de industriegroenten, Ingro, realiseerde dit jaar voor het eerst een aanvoer boven de 100 miljoen euro en klokte af op exact 100,9 miljoen euro.

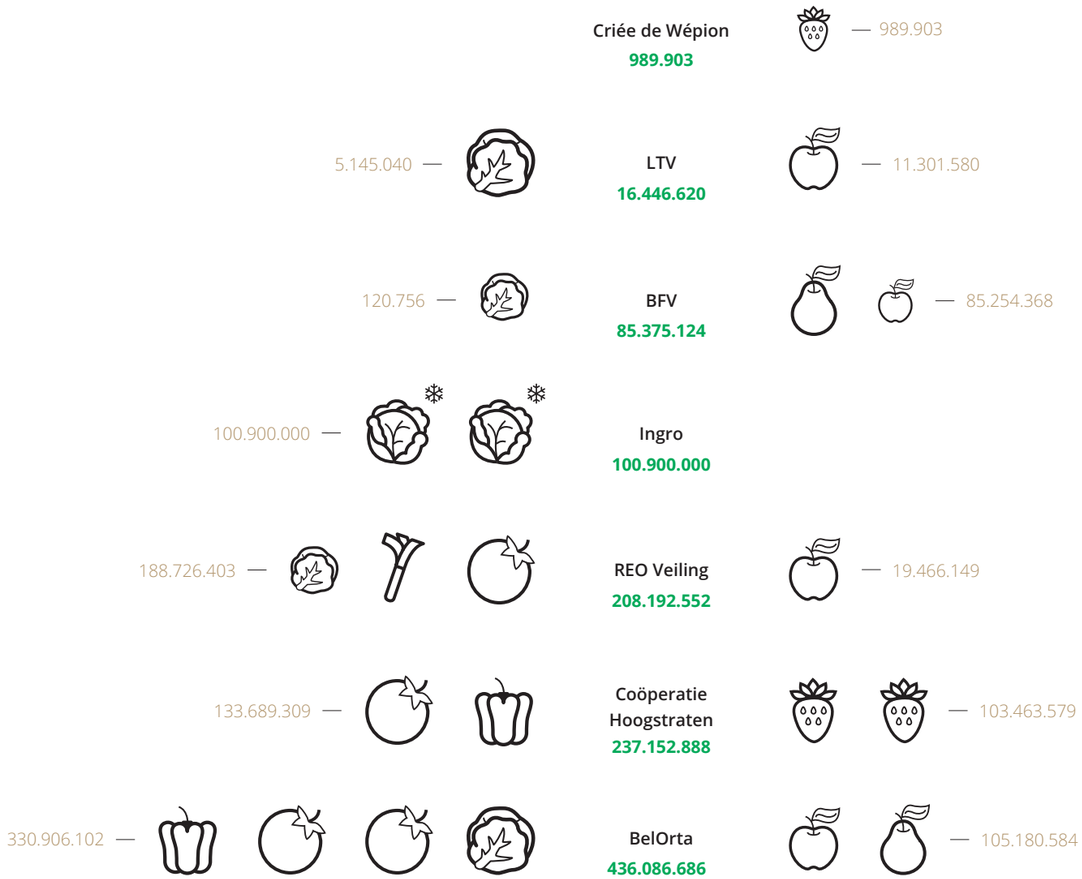

Omzet (€) | VBT-leden per deelsector 2019

Groenten | Totaal | Fruit

2018

48.753 ton	98.779 ton	8.626 ton	163.276 1.000 st	66.987 1.000 st	44.785 ton	178.986 ton	55.048 ton	209.733 ton	40.067 ton
3,128 €/kg	0,372 €/kg	1,796 €/kg	0,348 €/st	0,405 €/st	1,129 €/kg	0,507 €/kg	0,509 €/kg	0,706 €/kg	1,195 €/kg
152.500 x € 1.000	36.746 x € 1.000	15.492 x € 1.000	56.820 x € 1.000	27.130 x € 1.000	50.562 x € 1.000	90.746 x € 1.000	28.020 x € 1.000	148.003 x € 1.000	47.880 x € 1.000

Aanvoer

Prijs

Omzet

Totaal top 10 producten € 653.897.337

2019

51.284 ton	147.060 ton	8.054 ton	163.655 1.000 st	59.609 1.000 st	44.692 ton	208.442 ton	56.537 ton	227.046 ton	39.749 ton
3,044 €/kg	0,310 €/kg	1,867 €/kg	0,293 €/st	0,427 €/st	1,190 €/kg	0,387 €/kg	0,618 €/kg	0,750 €/kg	1,177 €/kg
156.108 x € 1.000	45.588 x € 1.000	15.037 x € 1.000	47.951 x € 1.000	25.453 x € 1.000	53.183 x € 1.000	80.667 x € 1.000	34.940 x € 1.000	170.205 x € 1.000	46.784 x € 1.000

Aanvoer

Prijs

Omzet

Totaal top 10 producten € 675.915.592

Aanvoer, prijs en omzet | Belangrijkste producten VBT-veilingen 2018 & 2019

“In 2019 steeg de waarde van de aanvoer van onze producentenorganisaties voor het eerst boven de één miljard euro.”

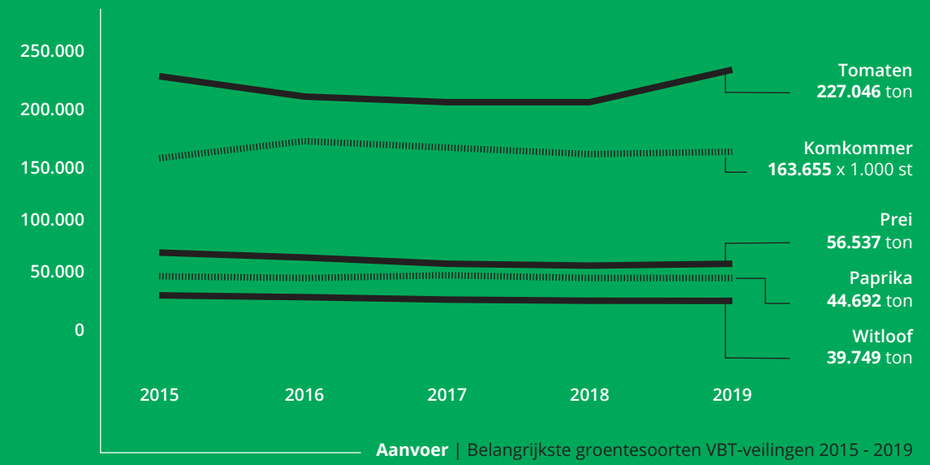

Aanvoer | Belangrijkste groentesoorten VBT-veilingen 2015 - 2019

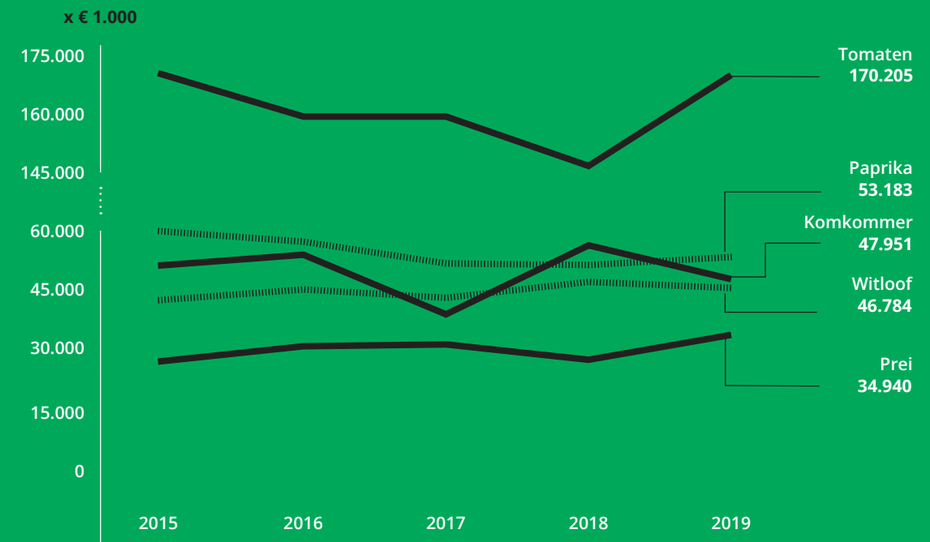

Omzet | Belangrijkste groentesoorten VBT-veilingen 2015 - 2019

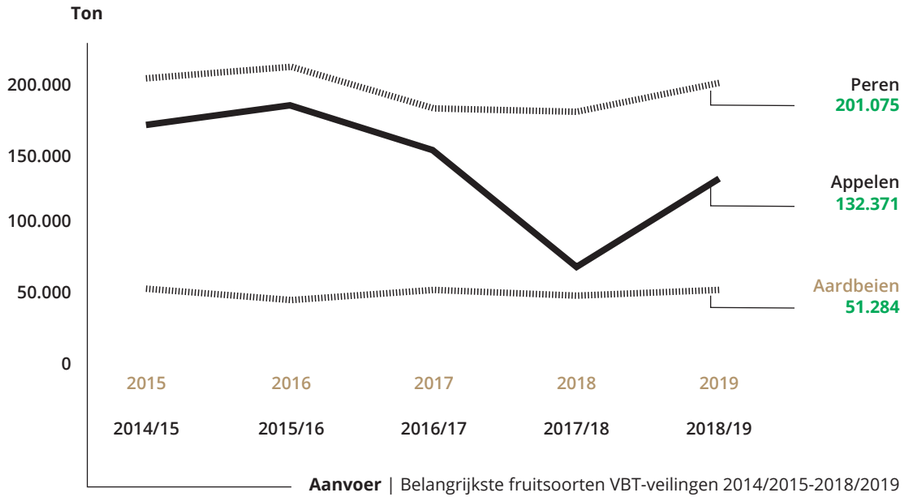

Aanvoer | Belangrijkste fruitsoorten VBT-veilingen 2014/2015-2018/2019

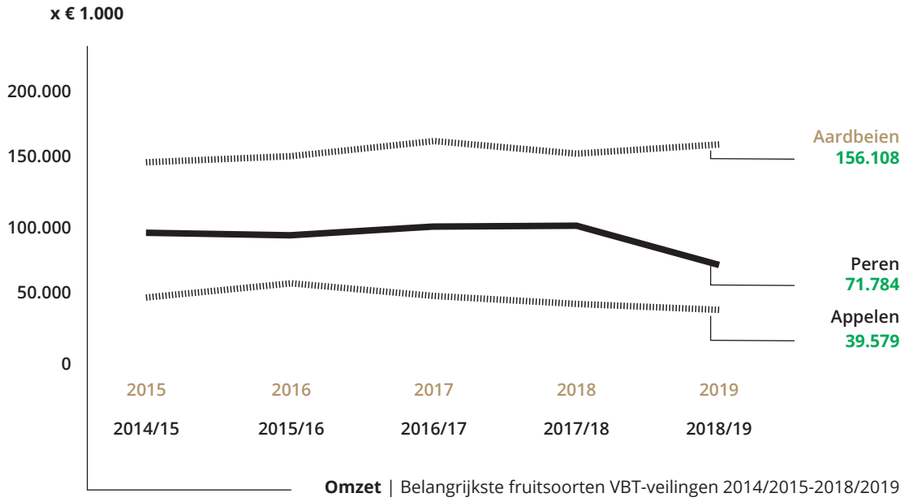

Omzet | Belangrijkste fruitsoorten VBT-veilingen 2014/2015-2018/2019

Het hardfruitseizoen loopt van 1 augustus t.e.m. 31 juli.

“Het was een eer om dit jaar de 44ste editie van het internationale Prognosfruit-congres te organiseren.”

Hoofdpunten

Prognosfruit

Prognosfruit is een driedaags congres dat al sinds 1976 jaarlijks in een ander Europees land plaatsvindt. Het is een initiatief van Copa-Cogeca (de koepel van Europese landbouworganisaties en het Algemeen Comité van landbouwcoöperaties in de EU), in samenwerking met de World Apple and Pear Association (WAPA). Op het congres komen sprekers van verschillende productiegebieden van appelen en peren aan het woord – zowel Europees als wereldwijd. Ze maken de evaluatie op van vorig seizoen, maar kijken ook vooruit naar de oogst van het seizoen dat komt.

Dit jaar kozen we de kasteelsite van Alden Biesen in Bilzen uit als locatie. Van 7 tot en met 9 augustus kregen we 260 aanwezigen uit 17 landen over de vloer. De eerste twee congresdagen stonden volledig in het teken van innovatie in de sector en in de regio, zowel op technisch als op marketinggebied.Om de innovaties in de praktijk te illustreren, vonden op de derde congresdag twee bedrijfsbezoeken plaats. Een eerste aan het veredelingsbedrijf Better3Fruit, dat focust op onderzoek naar nieuwe (appel)variëteiten, en een tweede aan het Proefcentrum Fruitteelt (pcfruit) – in het teken van precision farming met drones.

De totale perenproductie in **België** voor het seizoen 2019/2020 werd geschat op 330.894 ton. Dit is 10,3% minder dan vorig seizoen (2018/2019) en 6,7% meer dan het seizoen daarvoor (2017/2018). Ook in 2019 richtten hagelbuien en zonnebrand behoorlijk veel schade aan in de hardfruitsector.

De totale appelproductie voor het seizoen 2019/2020 werd geschat op 229.161 ton. De geschatte oogst is iets lager dan vorig seizoen (0,9%), maar vergelijkbaar met de gemiddelde opbrengsten van de laatste drie seizoenen.

Het totale hardfruitareaal in België (16.160 ha) blijft min of meer stabiel ten opzichte van 2018. De reconversie van de sector naar peer zet zich nog steeds verder: ondertussen heeft België een oppervlakte van 10.354 ha peren (+200 ha) en 5.805 ha appelen (-180 ha).

In **Europa** werd de appelproductie geschat op 10,5 miljard kg. Dit is 20% lager dan de recordappeloogst van vorig seizoen. In vergelijking met de oogsten van de laatste drie seizoenen is er een daling van 8%. De productie van Jonagold werd in Europa 25% lager ingeschat dan vorig seizoen. Jonagored noteerde Europees zelfs een daling van 60% ten opzichte van vorig seizoen. De sterke daling van de oogstvooruitzichten voor appelen is vooral toe te schrijven aan de tegenvallende appeloogst in een aantal Oost-Europese landen (-44% in Polen, -42% in Hongarije, -35% in Slovenië).

Voor peren werd een oogst van ruim 2 miljard kg verwacht, een daling van 14% ten opzichte van vorig seizoen. Voor de variëteit Conference, de toonaangevende variëteit in België, werd een daling voorzien van 8%. De verwachte daling van de perenoogst in Europa is vooral te wijten aan slechte oogstvooruitzichten in Italië.

In de rest van Europa bleef de impact van de uitzonderlijke zomer op de teelt van hardfruit voorlopig beperkt. In onze eigen presentaties besteedden we aandacht aan de volgende **thema's en uitdagingen** voor de Belgische en de Europese fruitsector:

01. De zoektocht naar nieuwe markten ter compensatie van het wegvallen van de Russische markt in 2014. De uitdagingen voor de toekomst zijn:
    - De Europese handelsakkoorden met diverse partners in de wereld. De sector staat hier niet negatief tegenover, op voorwaarde dat het gelijke speelveld in de handel gerespecteerd wordt.
    - De Brexit, waarbij de onzekerheid over de toekomstige handelsrelatie met de Britten veel onrust wekt in de Europese fruitsector – voor Belgisch fruit is het Verenigd Koninkrijk de vierde exportbestemming.
02. De Europese politiek:
    - Land- en tuinbouwers mogen niet langer de rekening betalen voor een geopolitiek conflict. Zolang dit het geval blijft, moet de Europese Unie (EU) hun verlies compenseren voor de duur van het conflict.
    - De wijze waarop de EU steun toekent aan lidstaten moet geherevalueerd worden. Het is onaanvaardbaar dat Europese steun het aanbod in een overvolle markt nog vergroot.
03. Innovatie:
    - De sector staat voor grote veranderingen in de wijze waarop fruit wordt aangeboden in de markt, wat verhoogde aandacht vraagt voor de wensen van de consument en voor innovaties in variëteiten en marketingtechnieken.
    - Precision farming moet verbeteringen brengen in de teelttechniek, waardoor de sector met minder input betere resultaten kan halen.
04. Door het aanbod te concentreren, kunnen de coöperaties de positie van de producent in de keten versterken en zijn producentenorganisaties een bescherming tegen onfaire handelspraktijken.
05. Kwaliteit moet een topprioriteit blijven. De consumenten moeten de kwaliteit die de sector biedt blindelings kunnen vertrouwen. Dit is niet alleen de verantwoordelijkheid van de producent maar van de volledige keten – van de boom tot op het bord.
06. Verbetering van risicomanagement:
    - Er moeten efficiënte verzekeringssystemen komen die dekking bieden tegen rampen zoals hagel, storm, droogte en hitte – risico's die in de toekomst nog zullen toenemen en waarop de sector voorbereid moet zijn.
    - Er moeten meer stimulansen komen om producenten te ondersteunen die zich op een duurzame manier beschermen tegen onheil.

"De reconversie van de fruitsector naar peer zet zich nog steeds verder."

Luc Vanoirbeek
Algemeen Secretaris VBT

WWW.RESPONSIBLYFRESH.EU

Meer gedetailleerde informatie over het project vind je op de vernieuwde website.

Hoofdpunten

Responsibly Fresh Goodness by nature

2019 betekende de start van het vernieuwde collectieve duurzaamheidsproject van de VBT fruit- en groentecoöperaties en hun producenten.

In 2018 werd een bilan opgemaakt van zes jaar Responsibly Fresh met onder meer de publicatie van het derde duurzaamheidsrapport. Samen met onze leden gaven we daar ook de start voor een vernieuwd duurzaamheidsproject, als opvolger van Responsibly Fresh.

Op 7 februari 2019 maakten we het vernieuwde project Responsibly Fresh Goodness by nature wereldkundig op de internationale beurs Fruit Logistica in Berlijn. In aanwezigheid van verschillende stakeholders stelde algemeen secretaris Luc Vanoirbeek de nieuwe accenten voor en onthulde voorzitter Rita Demaré het nieuwe logo.

Met het vernieuwde project willen we meer aansluiten bij anderen, de consument, en bij wat in de wereld gebeurt. Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen of Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties vormen hierbij een leidraad.

Het collectief merk Responsibly Fresh is en blijft een herkenningspunt voor groenten en fruit geproduceerd met aandacht voor duurzaamheid. De baseline Goodness by nature beklemtoont dat de van nature gezonde producten geteeld worden met een minimale impact op het milieu en de omgeving. Het duurzame engagement van de vernieuwde strategie draagt bij aan een breed assortiment aan groenten en fruit dat betrouwbaar, kwaliteitsvol en gezond is voor de consument van vandaag en morgen.

De telers kiezen bewust voor een coöperatieve aanpak: in plaats van zich individueel met hun producten op de markt te begeven, hebben de in hoofdzaak familiale bedrijven zich gegroepeerd in coöperaties – om samen sterk te staan in goede en kwade dagen. De telers en hun producentencoöperaties streven naar vooruitgang op economisch vlak, met respect voor mens en milieu.

Groenten en fruit zijn van nature lekker en gezond: hun rijkdom aan smaken, soorten en varianten draagt bovendien ook bij tot een gevarieerd voedingspatroon. Voor de coöperaties en hun telers is het prioritair dat ze zowel de consumptie van hun gezonde en duurzame producten kunnen stimuleren als de voedingsspaarzaamheid bevorderen. Om duurzaamheidsinspanningen van de deelnemende producenten binnen het Responsibly Fresh Goodness by nature-project aan internationale parameters te toetsen, maakten we via de Vegaplan Standaard een benchmarkoefening met de internationale Farm Sustainability Assessment (FSA) tool. Deze tool is ontwikkeld om de duurzaamheid van een land- of tuinbouwbedrijf te beoordelen op basis van diverse milieu-, sociale en economische aspecten.

Na externe verificatie heeft de Vegaplan Standaard de uitstekende goud-score behaald voor de scope groenten en fruit versmarkt. Dit bevestigt de internationale erkenning van onze producenten en toont de waarde van hun geleverde inspanningen rond duurzame ontwikkeling.

Vanuit maatschappelijk belang en omdat we expliciet aandacht willen besteden aan duurzame ontwikkeling, bleven we ook in 2019 specifieke duurzaamheidsthema's opvolgen en actief deelnemen aan externe initiatieven rond circulaire economie en duurzaam ondernemen. Daarnaast deden we samen met andere stakeholders onderzoek naar duurzame waardeverdeling in de groente- en fruitketen. Ook de problematiek rond voedselverlies en -verspilling stond nog steeds op de agenda. De deelnemers aan Responsibly Fresh Goodness by nature engageerden zich al langere tijd om voedselverliezen te beperken en blijven dat ook doen. We vertegenwoordigden de producentencoöperaties en hun producenten in het Ketenplatform Voedselverlies, opgericht door de Vlaamse overheid.

RESPONSIBLY FRESH

Goodness by nature

Hoofdpunten

Markttoegang derde landen

België, en specifiek Vlaanderen, is een belangrijke exportregio voor groenten en fruit, zowel op de nabije Europese markten, maar ook steeds vaker in nieuwe, verafgelegen afzetgebieden. Ook voor de export naar derde landen hebben we blijvende aandacht. Dankzij regelmatig overleg met onze leden kunnen we de prioriteitenmatrix bijstellen met specifieke product/land-combinaties waar markttoegang, marktintroductie en marktopvolging wenselijk zijn.

Via extern overleg binnen diverse verbanden volgen we ontwikkelingen op en verwerven we inzichten in product-technische, logistieke en handelsvoorwaarden om de afzet in derde landen te bevorderen. We nemen deel aan overleg met het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV), de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken en de Federale Overheidsdienst Economie. Dankzij dat overleg krijgen we een volledig en duidelijk beeld van de stand van zaken rond markttoegang voor specifieke derde landen, kunnen we een gezamenlijk plan van aanpak opstellen en prinselijke/economische missies voorbereiden. De overheidsdiensten brengen ons op de hoogte van relevante overlegmomenten over politieke/technische dossiers waarbij wij expliciet kunnen focussen op de specifieke aandachtspunten voor groenten en fruit.

In 2019 nam onze algemeen secretaris deel aan de Belgische economische missie naar Mexico en China onder leiding van prinses Astrid. Tijdens de missie naar Mexico in februari hebben we samen met het FAVV het Operational Work Plan (OWP) onderhandeld om er markttoegang te verkrijgen voor Belgische peren. Mexico heeft een akkoord gegeven over onze finale versie van het OWP, waarmee de marktopening voor Belgisch peren gegarandeerd is vanaf oogst 2019, indien we voldoen aan de voorwaarden van dat OWP.

Tijdens de missie naar China in november zijn de dossiers om voor diverse groenten markttoegang te verkrijgen politiek onder de aandacht gebracht. Ook pleegden we technisch overleg met het FAVV en de betrokken Chinese overheidsdiensten over de jarenlange markttoegang voor Belgische peren.

Onze leden worden bij de uitvoer van groenten en fruit naar derde landen of bij het evalueren van de exportmogelijkheden steeds meer geconfronteerd met specifieke wetgeving voor de residuen van gewasbeschermingsmiddelen en fytosanitaire vereisten in de landen van bestemming.

Op aangeven van de leden en het FAVV worden sectorale dossiers en procedures uitgewerkt en opgezet – waar nodig en mogelijk. De sectorale dossiers vormen de aanzet voor nieuwe exportmarkten. In nauw overleg met de leden, het FAVV, de andere betrokken overheidsdiensten en Fresh Trade Belgium (FTB) zijn wij verantwoordelijk om voorstellen uit te werken en de sectorale technische dossiers en procedures af te werken. Voor de technische input doen we een beroep op onderzoeksinstellingen en laboratoria. De sectorale procedures laten toe om effectief groenten en fruit te exporteren – op voorwaarde dat het FAVV en/of de betrokken overheidsdiensten van het derde land hun goedkeuring geven.

Voor de export van Belgisch hardfruit geldt de geïntegreerde sectorprocedure SP-Export-014. Versie 5 van deze procedure is begin 2019 door het FAVV gevalideerd en omvat volgende product-landcombinaties:

- peer | **Brazilië**
- peer | **Canada**
- hardfruit | **Israël**
- peer | **Mexico**
- peer | **Peru**
- hardfruit | **Vietnam**
- hardfruit | **VSA**

Eind 2019 is bij het FAVV een voorstel voor versie 6 ingediend met de voorlopige invoereisen voor Belgische appelen/Thailand en de bepalingen voor in-transit koude behandelingen. Thailand werkt prioritair aan ons technisch dossier voor appelen dat we indienden in 2015. In het najaar van 2018 ontving het FAVV de draft Pest Risk Analysis (PRA) voor Belgische appelen, waarop we een voorstel van OWP ingediend hebben.

In de zomer van 2019 stuurde het Thaise Department of Agriculture (DoA) twee delegaties naar Europa voor inspectiebezoeken: een delegatie deed Duitsland en Italië aan, de andere combineerde België en Nederland. Voor het Belgische gedeelte werkten we een vierdaags programma uit samen met het FAVV, de betrokken producentenorganisaties en de onderzoeksinstellingen. Naast de traditionele inleidende sessie (met een toelichting door het FAVV over zijn werking en door onszelf over de sector en de sectorprocedure) en evaluatiesessie, brachten we een werkbezoek aan pcfruit, twee producentenorganisaties en een aantal producenten, pakstations en opslagplaatsen. Op expliciete vraag van de DoA-delegatie werd er last minute tijd vrijgemaakt om zekerheid te krijgen over de concrete fytosanitaire inspectie – uitgevoerd door het FAVV voordat een fytosanitair certificaat wordt uitgeschreven – en de praktische voorbereiding van de zending tot aan de verzegeling van de vrachtcontainer op de producentenorganisatie.

Tijdens de evaluatiesessie gaf de DoA-delegatie informeel aan dat doeltreffende beheersmaatregelen werden genomen conform de importeisen, maar dat er voor effectieve markttoegang nog een administratieve afhandeling nodig was in Thailand. Eind 2019 wachtten we op officiële berichtgeving vanuit Thailand. Ondertussen hebben we de voorlopige Thaise eisen opgenomen in de SP-Export-014, met het oog op een mogelijke export van de 2020 oogst. We hopen dat de ingezette middelen – zowel personeel als financieel – voor een dergelijk inspectiebezoek zullen renderen.

Hoofdpunten

Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

We geloven sterk in een Europese landbouwpolitiek en willen die rol ook actief opnemen. We zijn prominent aanwezig op het nationale én internationale toneel en bouwen mee aan een landbouwbeleid waarin de producent centraal staat, met aandacht voor het ruimere kader.

Sinds 1996 vormt de Europese Gemeenschappelijke Marktordening (GMO) de hoeksteen van het Europese landbouwbeleid voor de groente- en fruitsector. Vorig jaar is er op alle Europese fora zeer hard gewerkt aan de voorbereiding van het nieuwe Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB). In de toekomst zal de nieuwe Commissie onder leiding van Ursula Von der Leyen dit in de praktijk omzetten. Een cruciaal element in deze voorbereiding was en is nog steeds de discussie over het toekomstige budget voor de ontwikkeling van de Europese landbouw. Onder andere door de onduidelijkheid rond de Brexit – die in 2019 de Europese politiek overschaduwde – is de discussie nog niet afgerond.

Vanaf 2020 zal de voorbereiding van het nieuwe GLB – waarvan de contouren in 2019 al duidelijk zichtbaar waren – effectief kunnen starten. Belangrijk is ook de toekomstige verschuiving van het Europese landbouwbeleid naar een ruimer Europees kader waarin de lidstaten zich vrij kunnen bewegen.

Dit lijkt op het eerste zicht een vooruitgang, omdat elk land dan eigen accenten kan leggen, maar het houdt ook enorme gevaren in voor het gemeenschappelijke karakter van de Europese landbouwpolitiek. Meer vrijheid voor de lidstaten betekent immers meer onderlinge Europese competitie – wat niet wenselijk is. Onze visie is dat Europa er in de toekomst moet op toezien dat de productie in overvolle markten niet exponentieel blijft stijgen. De verantwoordelijkheid voor subsidies en ondersteuningen van nieuwe aanplantingen zonder overkoepelend Europees kader bij de lidstaten leggen, werkt een ongelijk speelveld en overproductie in de hand. Op lange termijn is dit voor niemand gunstig.

Een andere verschuiving die eind 2019 bekendgemaakt werd, is de Europese Green Deal: een ambitieuze set maatregelen van de EU om milieuvriendelijke initiatieven economisch te stimuleren. Men vergelijkt het zelfs met de droom van de Amerikaanse president Kennedy toen die in 1961 sprak over de ambitie om te werken aan het Man on the Moon-project. De landbouwsector in het algemeen en de groente- en fruitsector in het bijzonder kunnen een belangrijke rol spelen in deze Green Deal-aanpak – op voorwaarde dat ze beschouwd worden als een professionele partner die met kennis van zaken groenten en fruit produceert. Heel belangrijk hierbij is dat ze over voldoende hulpmiddelen beschikken om planten te beschermen tegen ziekten en plagen.

Ook in Europa hebben we kennis en netwerken nodig. We maken onder andere deel uit van de Europese organisatie van landbouworganisaties en coöperaties en werden daar zelfs in september 2019 door onze collega's verkozen tot voorzitter van de werkgroep groenten en fruit. Ook maken we deel uit van het Assemblée des Régions Européennes Fruitières Légumières et Horticoles (AREFLH), Freshfel Europe en de World Apple and Pear Association (WAPA). Op die manier blijven we op de hoogte van wat er in de rest van Europa en de wereld gebeurt en kunnen we collega's overtuigen van onze manier van aanpakken.

VERBOND VAN BELGISCHE TUINBOUWCOÖPERATIES

Tiensevest 136, B-3000 Leuven
T 016 20 00 80 | info@vbt.eu | www.vbt.eu